

Skelleftebornas synpunkter

Genomförda dialoger som påverkat Centrala stan,
fördjupad översiktsplan för Skellefteå kommun

Sammanfattning

Sedan 2007 har Skellefteå kommun aktivt arbetat med att lyssna in vad Skellefteborna vill med Centrala stan. I planarbetet har en viktig del varit att lyssna på vad invånarna själva tycker kan utvecklas.

Denna bilaga sammanfattar de dialoger som varit och de synpunkter och idéer som kommit in i olika forum. Vi har försökt skapa oss en övergripande bild om vad Skellefteborna vill. Bilagan redovisar inte alla förslag i sin helhet. Vi har försökt skapa en bild utifrån dessa och en röd tråd för framtagandet av planen. Över 1 400 synpunkter har bearbetats och sammanfattas inför framtagandet av Fördjupad översiktsplan Centrala stan.

Det som ingår i bilagan är dialogerna för "Torget, Mitt i stan", "Drömstad", "Skellefteå 2030" samt inkomna medborgarförslag och förslag från ungdomsfullmäktige sedan 2011. Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Den sammanfattas i korthet. Folkinitiativet och det faktum att Skellefteborna röstade nej till en ny centrumbro påverkar planens utformning.

Att arbeta med invånarinflytande i planer är ett sätt att ta in kunskap och bra idéer. Dessutom är det viktigt för att skapa en välfungerande samverkan och bra dialog med allmänheten.

Så vad tycker invånarna då? Finns det några tydliga önskemål och förslag som kommit fram genom alla dessa dialoger?

Nedan listas några av Skelleftebornas mer återkommande synpunkter:

- Människorna ska vara i fokus när staden planeras. I Centrala stan ska det sociala livet synas på gatorna. Gatorna ska vara en naturlig plats för möten. Centrala stan ska vara familjevänligt och ungdomar ska ha en given plats i det offentliga rummet. Centrala stan ska vara en öppen stadsdel som bjuder in till möten för alla invånare.
- Centrala stan ska vara attraktiv både sommar och vinter och aktiviteter ska passa alla årstider.
- Tydligare noder i nord-sydlig riktning är viktiga. Det ska

kännas att man är i centrum. Centrala stan ska karaktäriseras av tydliga rörelsestråk. Kanalgatan och koppling mot resecentrum är några sådana.

- I Centrala stan ska gaturummet kännas trevligt och stadsmässigt. Det gäller även på södra sidan älven.
- I Centrala stan ska offentliga miljöer vara inbjudande, såsom parker, grönområden och gator. Gröna stråk är viktiga för stadsbilden. Centrala stan kan bli en grönare stadsdel. Fler bänkar och mer parkkänsla inne i stan efterfrågas.
- Vill att gång- och cykeltrafikanter prioriteras i Centrala stan med fler cykelparkeringar i strategiska lägen och tydliga cykelstråk för bättre flöden.
- Vill se fler bostäder och ungdomsbostäder.
- Torget ska vara en plats för möten, bjuda in till liv och rörelse både dag- och kvällstid. Skapa attraktivitet även på norra delen av torget. Centrala stan är en plats för spontana möten.
- Områden de pekade ut för omvandling är bland annat Kanalgatan, Torget, älvrummet med mera.
- Vill se en väl fungerande resecentrum/busstation. Norrbotniabanan är viktig.
- Centrala stan behöver säkra trafiklösningar.
- Älvbrinkens potential ska nyttjas fullt ut.
- Ungdomarna vill se fler ställen att vara på under kvällarna. Bland annat fler mötesplatser liknande E4an fast för äldre.
- Vill se en utveckling av shopping, caféer och restauranger på och i anslutning till torget och stadskärnan.
- Kulturen ska vara en viktig del för Centrala stan.

Genomförda dialoger som påverkat **CENTRALA STAN** Fördjupad översiktsplan för Skellefteå kommun

Genomförda dialoger: Torget 2007, Mitt i stan & Drömstad, Skellefteå 2030, Ungdomarnas Skellefteå

Sammanställning och layout av bilaga: Rebecca Bohman
2016-09-09

Projektgrupp FÖP Centrala stan: Linnea Hagenbjörk,
Richard Widman, Elin Blom och Simon Markusson.

Innehåll

Skellefteå kommuns dialogarbete i planfrågor	4
Snabbkurs i dialog	4
Återkoppling	5
Sammanfattning	5
Avgränsning	6
Hur har synpunkterna från dialogerna använts fram till nu?	6
Vilka synpunkter finns med i FÖP Centrala stan	7
Sammanfattning	7
Torget 2007	8
Om dialogen	8
Vad har hänt på torget sedan dialogen?	8
Invånarnas synpunkter	8
Sammanfattning	10
Mitt i stan & Drömstad (2011-2013)	11
Mitt i stan	11
Drömstad	11
Hur har vi sammanställt synpunkterna för dessa två dialoger?	12
Resultatet	12
Sammanfattning	17
Skellefteå 2030 (2014)	18
Hur berör dialogen för 2030 FÖP Centrala stan?	18
Röster från deltagare vid framtidworkshops	18
Sammanfattning	20
Folkinitiativet mot centrumbron (2014)	21
Medborgarförslag (2011-2015)	22
Sammanfattning	25
Ungdomarnas Skellefteå (2015)	26
Syfte och frågeställning	26
Kort sammanfattning av studien	26
Hur redovisas resultatet här?	26
Gymnasieungdomarnas synpunkter om Centrala stan	26
Sammanfattning	28

Skellefteå kommuns dialogarbete i planfrågor

Skellefteå kommun har det senaste årtiondet utvecklat sitt dialogarbete, detta syns inte minst i arbetet med stadskärnan och den fördjupade översiktsplanen för Centrala stan (FÖP). I planarbetet har en viktig del varit att lyssna på vad Skellefteborna själva tycker kan göras bättre och vad som kan utvecklas.

I detta kapitel presenteras de synpunkter och idéer som kommunen tagit del av genom dialogerna "Torget, Mitt i stan", "Drömstad", "Skellefteå 2030" samt medborgarförslag och förslag från ungdomsfullmäktige sedan 2011. Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Den sammanfattas i korthet. Folkinitiativet och det faktum att skellefteborna röstade nej till en ny centrumbro präglar planens utformning. Lite över 1500 synpunkter har bearbetats och sammanfattas inför framtagandet av FÖP Centrala stan.

Att planera ett samhälle är inte helt enkelt. Som planerare har man goda kunskaper och verktyg för att skapa ett långsiktigt hållbart och attraktivt samhälle. Skellefteå kommun tycker det är viktigt att invånarna får bidra med sina synpunkter och idéer i den långsiktiga planeringen. Det är viktigt att förvalta den kunskap om samhället, stadsdelen eller kvarteret som de som bor och verkar där har.

Att arbeta med invånarinflytande i planer är alltså ett sätt att ta in kunskap och bra idéer. Dessutom är det viktigt för att skapa en väl fungerande samverkan och bra dialog med allmänhet. Har man det kan man i större utsträckning undvika dubbelarbete och viktiga frågor hamnar förhoppningsvis inte mellan stolarna.

Invånardialog är också ett sätt att ge politiker en bredare bild av ett ärende innan de ska fatta beslut, eftersom det grundats på ett mer genomarbetat förslag som diskuterats med allmänheten. Det bör förtydligas att de synpunkter som kommit fram i detta resultat inte visar vad alla Skelleftebor tycker utan bara vad de som medverkat i dialogerna tycker. Som tidigare nämnts har ca 1 400 synpunkter tagits emot och bearbetats inom de olika projekten.

Snabbkurs i dialog – hur fungerar det egentligen?

Det finns tydliga skillnader mellan dialog och andra former av samverkan, exempelvis information eller konsultation.

Information är en viktig del i invånardialog, men bara information ger ingen dialog. Invånardialog innebär en möjlighet att resonera kring olika frågeställningar, medan information handlar om att sprida kunskap om något som ofta inte är påverkningsbart. Det är viktigt att förtydliga detta för alla inblandade (beslutsfattare, tjänstepersoner och invånare).

Dialog och information är olika former av samverkan. Det är kommunen som bestämmer till vilken utsträckning det ska vara möjligt för andra att delta och påverka.

Information handlar om att sprida aktuell information om ett projekt, eller ett beslut, som inte är möjligt att påverka.

Konsultation ger deltagarna möjlighet att tycka till i en fråga innan kommunens politiker fattar beslut. Frågan är ofta väl avgränsad och syftet är ofta att samla in synpunkter för att bredda politikernas beslutsunderlag.

Dialog innebär ett utbyte av tankar och idéer mellan inblandade parter i ett utvecklingsarbete. Tillsammans förs ett resonemang kring olika handlingsalternativ.

Samarbete syftar på att två eller flera aktörer tillsammans driver, genomför och bidrar med resurser i någon form till en gemensam aktivitet eller verksamhet.

Medbestämmande innebär att invånare får möjlighet att vara med och bestämma i kommunala frågor, exempelvis namngivningen av Älvsbackabron.

De dialoger som redovisas i denna bilaga har i de flesta fall varit av konsulterande art.

Det är viktigt att välja rätt samverkansformer för aktuellt projekt. Det är politikerna som fattar beslut om hur samverkan ska användas och uppfyllas. En tydlig och konsekvent hållning i dessa frågor förtydligar arbetet med projekt av olika slag.

Skellefteå kommun har ett uttalat mål om att stärka dialogen i det övergripande arbete. Det innebär inte per automatik, att invånare får möjlighet att bestämma i enskilda frågor. Dialogen ger en möjlighet att resonera kring olika frågor, men det är politikerna som väljer hur de vill fatta beslut i den enskilda frågan.

För att genomföra en dialog kan flera olika former av metoder användas. Det kan till exempel ske genom ett öppet hus, fokusgrupp eller en idéverkstad. Beroende på när dialogen sätts in i processen passar olika metoder olika bra, vilket visar på vikten av att ha en bred och flexibel verktygslåda att använda sig av.

Återkoppling

Det är viktigt med återkoppling till dem som varit engagerade i dialogen. Det är viktigt att beskriva hur de idéer som kommit fram i diskussionen har använts i projektet under arbetets gång. En grundförutsättning för en bra dialog är en tydlig återkoppling till dem som engagerat sig i dialogen.

Avgränsning

Det är svårt att redovisa alla synpunkter, men i denna bilaga sammanfattas dialogerna. Det har kommit in många bra förslag för den fysiska planeringen och vi har försökt skapa oss en övergripande bild av vad Skellefteborna vill. Dialogerna för Torget, Skellefteå 2030, Folkinitiativet mot centrumbron och gymnasiedialogen har genomförts inom andra projekt. Under dessa dialoger lyftes många synpunkter om Centrala stans utveckling, därför har vi valt att lyfta fram dem för att få ett bättre underlag för planeringen.

Hur har synpunkterna från dialogerna använts fram till nu?

Torget 2007

Dialogen mynnade ut i en programhandling till en arkitektävling som hölls år 2008. Programmet var vägledande och utgjorde ett underlagsmaterial för uppdraget. Kommunen bjöd in ett antal exploatörer som fick i uppdrag att ta fram ett förslag till gestaltning av Skellefteå stadskärna. Förslagen skulle innehålla både skisser och redovisning över hur mycket det skulle kosta att genomföra. Avsikten var att kommunen skulle utvärdera och bedöma dessa för att slutligen teckna avtal med en eller flera exploatörer utifrån det som kommunen ansåg vara det ekonomiskt mest fördelaktiga förslaget. Under arkitektävlingen fick kommunen in tre förslag på utveckling, men efter att exploatörerna dragit sig ur blev det aldrig något genomförande.

Mitt i stan 2011 och Drömstad 2013

Alla de 917 synpunkterna och idéerna som kom in under kampanjerna "Mitt i stan" och "Drömstad" användes i arbetet med att ta fram ett förslag på en övergripande målbild för hur vi vill att Skellefteås centrum ska vara år 2030. Även Gehl Architects tog del av dem inför deras arbete med sin strategi (Läs Gehl:s strategi i sin helhet på www.skelleftea.se/centralastan).

Skellefteå 2030

Kommunstyrelsen beslutade hösten 2013 att ta fram en strategi för att nå målet om att bli 80 000 invånare fram till år 2030. Som en del i att samla underlag för att kunna utforma strategin fattades beslut om att genomföra en invånardialog. Underlaget från invånardialogen ingår som del av de material som ligger till grund för utformningen av strategin. Strategin antogs i kommunfullmäktige i juni 2015. Ta del av utvecklingsstrategin i sin helhet på www.skelleftea2030.se.

Folkinitiativet 2014

I december 2013 fattade kommunfullmäktige i Skellefteå beslut om att genomföra en rådgivande folkomröstning om byggandet av en ny centrumbro. Detta med anledning av att folkinitiativet Intressegruppen Centrumbron samlat in 6 213 namnunderskrifter för att få till stånd en folkomröstning i frågan.

Söndagen den 25 maj 2014 genomfördes därför en rådgivande folkomröstning i Skellefteå kommun om byggandet av en ny centrumbro. Valdeltagandet var över 50% och en klar majoritet röstade nej till en ny bro. Socialdemokraterna drog därefter tillbaka förslaget om att bron skulle byggas.

Ungdomarnas Skellefteå

- hur får vi unga människor att stanna i Skellefteå kommun? (2015)

Denna undersökning är gjord med syftet att identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas utflyttning från Skellefteå kommun samt för att undersöka hur Skellefteå kan bli en mer attraktiv plats för ungdomar. Studien visar på kopplingar till Skellefteå kommuns utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030 för att belysa potentiella insatsområden. Eftersom studien är ny så har insatsområdena ännu inte utformats.

Vilka synpunkter finns med i FÖP Centrala stan?

Det viktigaste i arbetet med FÖP Centrala stan har varit att konkretisera vad Skellefteborna tyckt och tycker, att hitta en röd tråd.

I dialogerna, medborgarförslagen och ungdomsstudien har det kommit fram en hel del material för kommunen att bearbeta. Det har gjorts inom olika forum och arbetsgrupper.

Vi har valt att lyfta fram de områden/synpunkter som varit mest återkommande. Utifrån den röda tråden har arbetsgruppen resonerat kring hur man på bästa sätt ska kunna uppfylla Skelleftebornas önskemål.

Alla synpunkter och idéer kan alltså inte tillgodoses även om

några guldkorn kan lyftas fram.

Det är viktigt att i planeringen lyfta fram de egenskaper som gör en kommun, ort eller stadsdel intressant, förstärka de och även se var det finns brister i den fysiska miljön. FÖP Centrala stans huvudsakliga syfte är att planera för mark och vatten men i den målas även scenarier upp för hur vi vill att samhället ska se ut i framtiden, till exempel genom en levande stadsdel med ett blomstrande näringsliv. För Centrala stans utveckling finns det ett gemensamt ansvar. Kommunen ska genom den fördjupade översiktsplanen för Centrala stan se till att det finns en bra spelplan och inriktning för utveckling men hur den används är upp till invånarna och i många fall entreprenörerna själva. Det är vi som tillsammans kan skapa en attraktiv stadsdel.

Sammanfattning

Ja, hur vet man vilka idéer från invånare som ska genomföras?

I denna bilaga redovisas invånarnas synpunkter och idéer i korthet, utifrån respektive dialog. De förslag som lyfts fram av arbetsgruppen har arbetats in i och formar FÖP Centrala stan. För att tydliggöra vad Skellefteborna tycker och hur de har påverkat planen, finns det en orange markering till vänster om texten. Efter varje dialogkapitel sammanfattas de markerade synpunkterna och idéerna i en sådan här grå ruta. Så visar vi vilka idéer som får plats.

Om det är en synpunkt som redan genomförts eller påbörjats markeras det på samma sätt i med en turkos markering.

Torget 2007

Utvecklingen av Skellefteås torg och stadskärna har varit aktuell under många år. Det finns flera synpunkter och idéer från invånarna om bland annat torgets placering och utformning.

Om dialogen

Under 2007 hölls en dialog om torget och stadskärnan. Kommunen ville att invånare och andra intressenter skulle ges möjlighet att delta i diskussioner om utveckling av dem. Kommunstyrelsen beslutade att tillsätta en politisk ledningsgrupp om sex personer som tillsammans med tjänstepersoner skulle hålla i en dialog om torget och stadskärnans utformning. De beslutade om ett arbetssätt och prioriterade målgrupper för dialogen, vilka var:

- företagare och boende i centrum
- organisationer och föreningar
- barnfamiljer
- skolelever, studenter på Campus

En folder skickades ut till ca 30 000 hushåll, tillsammans med Norra Västerbotten. Där fanns möjlighet att lämna synpunkter och idéer om stadskärnan och dess utveckling.

Utifrån inkomna synpunkter och aktiviteter kunde man konstatera att det finns ett brett intresse för en utveckling av torget och stadskärnan i Skellefteå. Dialogen mynnade ut i en programhandling till en arkitekttävling som hölls 2008. Programmet var vägledande och utgjorde ett underlagsmaterial för uppdraget. Kommunen bjöd in ett antal exploatörer som fick i uppdrag att ta fram ett förslag till gestaltning av Skellefteå stadskärna. Förslagen skulle innehålla både skisser och redovisning av hur mycket det skulle kosta att genomföra. Avsikten var att kommunen skulle utvärdera och bedöma dessa för att slutligen teckna avtal med en eller flera exploatörer utifrån det som kommunen ansåg vara det ekonomiskt mest fördelaktiga förslaget. Under arkitekttävlingen fick kommunen in tre förslag på utveckling, men efter att exploatörerna dragit sig ur blev det aldrig något genomförande.

Resultatet av dialogen har följt med i det fortsatta arbetet med Centrala stan och redovisas i korthet nedan.

Vad har hänt på torget sedan dialogen?

Dialogen genomfördes 2007, vilket innebär att det har hänt en del sedan dess. Några av idéerna har delvis eller helt genomförts, leta efter den turkosa markeringen i marginalen.

Invånarnas synpunkter

Invånarnas idéer till innehåll/aktivitet

I ett antal av förslagen lyfts kulturen fram som en viktig del för det framtida torget och stadskärnan. Här finns tankar om biblioteket, scener, kulturhus.

Torget kan också fungera som en del i ett "kulturstråk" som länk mellan nuvarande biblioteket och Nordanåområdet.

Torget betonas också som en viktig knutpunkt där det ska vara enkelt att träffas. Det bör finnas sittplatser utomhus och inomhus – som kan utnyttjas fritt, både av dem som köper mat från restauranger och caféer och av dem som bara vill sitta ner en stund.

Torget ska vara en naturlig träffpunkt. Det ska också kunna fungera som plats för olika typer av aktiviteter – ett konkret förslag handlar till exempel om allsång, ett annat om en skatepark.

Torget ska även vara en plats för aktiviteter som handlar om demokratiska uttryck – möten och så vidare, såväl inom- som utomhus.

Det finns ett antal synpunkter om utvecklade möjligheter till shopping (inklusive livsmedelshandel), caféer och restauranger på och i anslutning till torget och stadskärnan.

Barn- och ungdomsaktiviteter anses också viktiga för det framtida torget och stadskärnan. Barn och unga lyfts fram som en viktig besöksgrupp.

I flera förslag behandlas frågan om torghandel. Det talas bland annat om förutsättningar att få igång mer handel med lokalproducerade varor. En fråga som behandlas i flera för-

slag är också hur de grillvagnar som idag finns på torget ska passa in på ett framtida torg.

För att göra det enklare för bland annat ungdomar att bo i centrum finns förslag om att ordna med fler små hyresrätter där.

För att göra torget trivsamt anses det viktigt med belysning, vattenspel med mera.

Även när det gäller innehåll/aktiviteter finns synpunkter om att det är viktigt att ta hänsyn till de olika årstiderna.

Kopplingen till ett framtida resecentrum förs också fram som viktig.

En annan viktig koppling handlar om älven och båtuturismen. Det anses viktigt att älven ses som en del av centrum.

Invånarnas idéer för tillgänglighet

För att göra torget mer tillgängligt finns bland annat funderingar om kopplingen till Norrböle.

Nuvarande gångtunnel behöver åtgärdas.

Gång- och cykelvägar genom centrum och genom staden behöver utvecklas.

Det finns också förslag om biltrafiken, bland annat att det ska finnas bra parkeringar som gör det enkelt att parkera.

Det finns också tankar om att göra Storgatan bilfri genom centrum.

Staden ska kännas trygg för alla.

Torget måste också vara tillgängligt för människor med olika former av funktionsnedsättning.

Mer praktiska förslag handlar till exempel om trevliga toaletter, plats för cyklar och EU-mopeder med mera.

Invånarnas idéer till utformning

En huvudpunkt i diskussionen handlade om ifall torget ska flyttas eller finnas kvar på nuvarande plats. Av de inkomna förslagen framgår att båda uppfattningarna är företrädda.

Det finns tankar om en "rumsindelning" av torget, en modell som kan förtydligas med belysning, växter med mera. Tankar om ett grönnare torg återkommer i många förslag. Mer genomgripande förslag handlar om att skapa en "spansk trappa" på torget (skapa nivåskillnader) och att bygga en tunnel eller inglasad bro under/över Kanalgatan.

Torget flexibilitet lyfts också fram i ett antal förslag. Här finns tankar om flyttbara möbler och moduler med mera.

Det finns också idéer om storbildsskärm för information. Torget behöver bli mer "oförutsägbart".

Torgmiljön ska vara en viktig del av "huvudstråken" i Skellefteås stadskärna. I förslagen finns tankar om två sådana stråk, Nygatan och Trädgårdsgatan. Just Trädgårdsgatan anses vara i behov av en "ansiktslyftning".

För centrum efterfrågas mer av "gamla stan-känsla" – kanske både utifrån den faktiska utformningen och utifrån aspekten om mer av "vimmel". Resonemang förs om målpunkter. Idag

finns kanske ganska få skäl att befinna sig på norra delen av torget, detta kan utvecklas.

Det finns ett antal förslag som handlar om vikten av att koppla torget och stadskärnan mot älven. Ett antal anser att det är viktigt att kunna se älven från torget och det finns också förslag om utveckling av älvbrinken och älvsmiljön, till exempel med en ö med scen i älven. Det finns också förslag om en ny älvbro.

Kopplingen till Stadsparken är viktig för många. Bland förslagen finns idéer om att stadsparken i högre grad ska tillåta olika typer av aktiviteter.

Om torget ska finnas kvar på nuvarande plats så anser några att delar bör bebyggas, till exempel i norra delen.

Samtidigt finns också förslag som betonar kopplingen till busstorget. Fler anser det viktigt att torget avslutas mot norr, till exempel genom ett bananformat hus eller byggnader i etage. Bland förslagen finns också uppfattningen att det är busstorget som ska bebyggas.

Det finns också förslag om att riva byggnader i norra delen av kvarteret Hjorten för att öppna upp mot stadsparken.

Det finns både förslag om att flytta bort statyn "Lyftet" till någon annan plats och synpunkter om att konstverket ska vara kvar.

En annan "vattendelare" handlar om inglasning. Här finns förslag om att helt eller delvis glasa in torget, men det finns också synpunkter om att någon inglasning inte bör ske.

Invånarnas idéer till utemiljö

Belysningen anses vara en viktig fråga för att skapa en bra miljö på torget. Här finns bland annat hänvisningar till hur det ser ut i Umeå. Andra tankar handlar om att torget ska vara tryggt. Det måste också vara rent och städat – det upplevs inte så idag. Vatten och fontäner finns med i förslagen. När det gäller växter så finns både de som anser det viktigt med fasta planteringar och de som föredrar mera mobila lösningar.

Bland förslagen finns också tankar om att något behöver göras åt fasaderna runt torget.

En återkommande synpunkt handlar också om att torgmiljön ska vara sådan att den fungerar både sommar och vinter.

Torget 2007 i FÖP

Torgetdialogen utmynnade i en rad goda synpunkter för stadskärnans utveckling. De kan sammanfattas i några centrala punkter som arbetats vidare med i FÖP Centrala stan:

- Torget ska vara en plats för möten.
- Barn och unga ska vara en viktig besöksgrupp på torget och stadskärnan.
- Staden ska kännas trygg för alla.
- Torget ska vara tillgängligt för människor med olika former av funktionsnedsättning.
- Det ska finnas väldefinierade stråk i stadskärnan med torget som en viktig målpunkt. Viktiga stråk är bland annat Nygatan och Trädgårdsgatan.
- Det ska finnas bra kopplingar mellan målpunkter såsom det framtida resecentrumet/busstorget, älven, Norrböle.

- Även norra delen av torget ska bli attraktiv.
- Torgmiljön ska vara sådan att den fungerar både sommar och vinter och aktiviteter ska passa alla årstider.
- Kulturen ska vara en viktig del för det framtida torget och stadskärnan.
- Det ska finnas goda förutsättningar för att utveckla shopping, caféer och restauranger på och i anslutning till torget och stadskärnan.
- Arbeta med torghandeln och hur grillvagnarna ska passa in.
- Det ska finnas förutsättningar för bra parkeringar som gör det enkelt att parkera.
- Det ska finnas plats för cyklar och EU-mopeder.

Mitt i stan & Drömstad 2011-2014

År 2011 och år 2013 genomfördes två dialoger delvis under projektet FÖP Centrala stan. Under dialogperioden fick kommunen in många synpunkter och idéer. Sammanlagt har det kommit in 917 synpunkter på hur Centrala stan kan utvecklas. Vi har bland annat använt dem i vårt arbete med att ta fram ett förslag på en övergripande målbild för hur vi vill att Skellefteås centrum ska vara 2030. Även Gehl Architects tog del av synpunkterna inför deras arbete med sin strategi.

Nedan redovisas en kort information om dialogerna som sedan sammanfattas.

Mitt i stan

Kampanjen "Mitt i stan" genomfördes från maj till juni 2011. Kampanjen kretsade kring tre projekt, där FÖP Centrala stan var det ena och de två andra gällde resecentrum vid järnvägen och vad som skulle hända med nuvarande busstorget. Kampanjen hade sex olika teman där idéer togs emot: resecentrum och kollektivtrafik, attraktivt centrum, gator, parker och torg, trafik, söder om älven samt övrigt.

Kampanjen hänvisade intresserade till en sida på internet där det var möjligt att lämna synpunkter och idéer kring de fokusområden som nämndes innan.

Via stadsplaneringsbloggen kom det in 76 förslag på förändringar (www.blogg.skelleftea.se/stadsplanering/). Utöver kampanjen genomfördes också intervjuer med 139 personer ute på stan. De fick svara på frågor om vad de ville förbättra i stadsdelen Centrala stan, hur de vill se ett resecentrum samt vad de önskar ska hända med området där busstorget är idag.

I dialogen finns också synpunkter och idéer som kommit fram genom olika workshops som projektledarna haft med projektgrupperna och ledningsgruppen för arbetet (376 st). De workshoppar som arrangerades för projektgrupperna och ledningsgruppen arbetade utifrån samma fokusområden

som kampanjen "Mitt i stan". Synpunkterna från allmänheten och de tjänstepersoner som deltagit i workshops togs med i summeringen och framtagandet av programmet för Centrala stan. Det innebär att de har fått påverka inriktningen i vision och framtidsbild av stadsdelen. I denna bilaga redovisas enbart allmänhetens synpunkter.

Efter det att alla synpunkter sammanställdes kallade projektgruppen in representanter från politiken för att prioritera. Vid dessa tillfällen fick politikerna utgå ifrån synpunkter och prioritera/utveckla de tankarna. De låg senare som grund för programskrivningen för FÖP Centrala stan.

Drömstad

I en månads tid höll Skellefteå kommun öppet hus under rubriken Drömstad i nuvarande EspressoHouse lokaler i Vintergatan.

Här kunde invånare ta del av en utställning, samtala och lämna synpunkter om stads kärnans framtid. Cirka 2000 besökare ville veta mer om arbetet med kulturhuset och

centrumplanen, många skrev även ner sina idéer.

Under denna period hölls också en rad seminarier och föreläsningar under drömstad-flagg. Stadsplaneringsbloggen uppdaterades aktivt med events och bilder från öppet hus.

På plats i lokalen fanns inte bara möjligheten att lämna synpunkter, det var ett öppet forum där man också kunde ta del av andras synpunkter om vad kulturhuset skulle innehålla. Utställningen visade också mer om arbetet med den nya bron över älven och andra pusselbitar tjänstepersonerna arbetade med för att stärka stads kärnan.

Detta evenemang handlade om hur vi alla tillsammans vill se på utvecklingen av Skellefteå stads kärna.

Hur har vi sammanställt synpunkterna för dessa två dialoger?

Här redovisas en sammanställning av de synpunkter som kom in från allmänheten i dialogen Mitt i stan och Drömstad. Fokus under dialogerna låg dels på hela stadsdelen, dels på resecentrum och kulturhuset. Vissa förslagsställare la ner mycket tid och energi på sina förslag, medan andra lämnade kortare kommentarer. Omfattningen på förslagen är inte avgörande, utan alla synpunkter har varit lika viktiga.

Samtliga inkomna synpunkter är lästa och har fått ledord som syftar till att visa vilket ämne kommentaren/förslaget berör. En kommentar om att göra om torget har blivit märkt med ledordet "torgomvandling" osv. Vissa förslag har fått flera ledord kopplade till sig. Summering av synpunkterna visar enkelt vilka ledord som väckt flest förslag.

Resultatet

917 synpunkter är många, därför grupperades dem efter 45 olika teman, och det som hamnat högst upp är inte helt oväntat torget. Vi har valt att redovisa en sammanfattning

av de som varit mest återkommande under dialogperioden. De synpunkter som berör arbetet med FÖP Centrala stan redovisas här i korthet. Här är hela listan med de 45 teman vi grupperat idéerna kring. De som markeras med fet stil är de synpunkter som vi kommer redovisa mer i detalj här.

- 1. Torget (100)**
- 2. Attraktiva stadsmiljöer (68)**
- 3. Utveckla handeln (55)**
- 4. Förbättra cykelmöjligheterna (42)**
- 5. Förtäta centrum (40)**
- 6. Förbättra kollektivtrafiken (38)**
- 7. Minska biltrafiken (34)**
- 8. Fler sittplatser (29)**
- 9. Utveckla grönskan (29)**
- 10. Älven (29)**
- 11. Parkeringar (28)**
- 12. Fler broar (26)**
- 13. Nya trafiklösningar (26)**
- 14. Gör om Kanalgatan (25)**
- 15. Resecentrum (25)**

Stadsparken (24), Använd vintern (23), Förbättra för fotgängare (23), Fler aktiviteter (22), Bättre nöjesliv (21), Tillgänglighet (21), Arkitektur (20), Bättre mötesplatser (16), Fler uteserveringar (14), Mer kultur (14), Ge plats för människor (11), Inte fler broar (11), Marknadsföring (11), Parkbron (11), Vatten i stadsrummet (10), Flytta E4 (9), Offentlig service (9), Södertorg (8), Nordanå (6), Utveckla Campus (6), Tågtrafik (5), Fastighetsutveckling (4), Företagande (4), Klimat (4), Odentorget (4), Koppla ihop med övriga staden (3), Välkommande (3), Delaktighet (2), Internationalisering (2), Levande bottenvägning (2).

Torget (100)

Många Skelleftebor har en åsikt om torget. Under dialogperioden kom det in flest synpunkter som berörde torget. Många av synpunkterna hade redan yttrats under Torgetdialogen 2007. Skellefteborna vill se en förändring av torget, det är tydligt.

Ungdomar mellan 16-25 år önskade bland annat mer grönska, konst, sittplatser och aktiviteter på torget.

Av synpunkterna handlade en stor del om uteserveringar och torghandel. Många nämnde grillvagnarna som ett tråkigt inslag i stadsbilden och önskade en uppstyrring av dessa. Några tyckte att de kunde tas bort helt och hållet medan andra föreslog en försköning av dem. Ett förslag var flyttbara glashus för försäljning på torget som kan tas bort vid större evenemang och så vidare.

Några efterfrågade mer liv och rörelse på torget med fler aktiviteter både dag- och kvällstid. Kanske inte helt oväntat så påtalade många statyn "Lyftet" som finns på torget. De flesta ville antingen att den skulle flyttas eller tas bort.

Många av Skellefteborna tyckte att torget var för kallt och att det bör finnas mer grönska i någon form.

Någon tyckte till och med att torget skulle flyttas eller göras om till park. Någon tyckte att man skulle placera bänkarna på torget mot varandra för att underlätta för samtal.

Andra mindre återkommande synpunkter var gångbro över Kanalgatan, scen, inglasning av torget, att Åhlénshuset skulle rivas, en ny byggnad i nordöstra delen, mer konst, flytta torget, bättre tillgänglighet, cykelparkering, mer färg och att tänka på skuggbildning vid byggnation.

Attraktiva stadsmiljöer (68)

Det kom in fyra synpunkter från ungdomar mellan 16-25 år. Någon ville se en förbättring av stadskärnan, urbana stadsodlingar, mer nytänkande och risktagande och någon föreslog mer graffitikonst på byggnader.

Målpunkter och orienterbarhet i Centrala stan var en av de mest återkommande synpunkterna under temat attraktiva stadsmiljöer. Man pratade bland annat om tydligare noder i nord-sydlig riktning. Det ska vara tydligt (visuellt) att man är i centrum. Någon pratade bland annat om att kommunen ska våga olika inriktningar i Centrala stan med tydliga rörelsestråk. Ett annat förslag var tydliga gatuskyltar för orienterbarheten.

Många pratade också om gaturummet och efterfrågade ett trevligare sådant. Till exempel genom bredare trottoarer på solsidan, genom att göra gaturummet mer stadsmässigt – bland annat på Campus och Södertorg.

Mer belysning efterfrågades, både på gator och hus. Man tyckte bland annat att vi skulle använda belysningen bättre på vintern för att skapa stämning och upplevelser i stan. Trygghet var också en av orsakerna till varför belysning efterfrågades.

Några hade synpunkter på underhållet av de offentliga miljöerna i stan och att centrum skulle hållas rent och fräscht.

Andra synpunkter som kom fram var att vi skulle tänka mer på möbleringen av sittbänkar, papperskorgar osv, att vi skulle arbeta mer med konstnärlig utsmyckning, till exempel citat i gågatan. Man ville se mer gröna stråk och att vi skulle tänka på buller, luft och grönska i planeringen.

Någon pratade om att Skellefteås styrka ligger i småskaligheten och att vi inte skulle kopiera av andra städer utan tänka på de egna förutsättningarna och skapa något unikt för oss.

En person påtalade att bankerna i Skellefteå har bästa lägena och att det kanske skulle passa bättre med handel och restauranger där. Någon ville se mer variation och någon tyckte att kommunen skulle skapa framtidstro genom att börja bygga nu.

Utveckla handeln (55)

Under detta tema hade ungdomarna ganska många synpunkter. Även de i kategorin 0-15 år. I stort handlade det om att de ville se fler affärer av olika slag samt caféer i Centrala stan. Ungdomarna ville se längre öppettider, någon pratade

om en restaurang på ett hustak och en vid älven, formad som en hockeyklubb.

Skellefteborna (26+) hade också en del synpunkter på handel- och restaurangutbudet, efterfrågan på längre öppettider samt några specifika önskemål om butiker/kedjor.

Många pratade kring mer strategiska frågor såsom att ökad konkurrens skapar utveckling. Vi kan bland annat satsa på fler butiker i gatuplan och affärer i stråk istället för gallerior, för att skapa mer stadsliv i staden.

Några tyckte vid tiden av dialogen att det fanns för många tomma lokaler i stan och att dessa skulle fyllas för att göra staden mer levande. Någon tyckte att det var negativt att lokalisera för mycket i Centrala stan. Någon ville se en bankomat i en av stadens gallerior, en annan ville se en glasbro mellan Vintergatan och Citykompaniet och nån ville att Skellefteå skulle ha en strippklubb.

Förbättra cykelmöjligheterna (42)

Under detta tema hade ungdomarna inga synpunkter.

De allra flesta pratade om att fler cykelparkeringar behövs. Man ville se strategiska placeringar av dessa, till exempel nära butikerna eller nära busstrafiken.

De som uttryckte sin åsikt i dialogen tyckte att kommunen skulle satsa på bättre cykelvägar och att cykeltrafikanter till och med kan prioriteras före biltrafikanterna. Man vill se ett bättre flöde genom centrum med tydliga cykelstråk.

Några förslag på hur det skulle kunna genomföras gestaltningsmässigt kom också fram. Någon tyckte att kommunen kunde bli bättre på att markera var cyklisterna och gångarna skulle hålla sig. Någon annan tyckte att gator kunde bli enkelriktade för att få mer plats för cykelbanor eller stänga gator för biltrafik helt. Några lyfte också att parkbron skulle kunna göras om till gång- och cykelbro.

Förtäta centrum (40)

Ett par ungdomar (16-25 år) tyckte att Skellefteå saknar hyresbostäder med lägre hyror. En tyckte att fler ungdomsbostäder skulle byggas i centrum.

Många av skellefteborna verkar hålla med om att fler bostäder ska byggas i Centrala stan. Man pratade om en tätare exploatering och att vi ska bygga bort tomrummen, till exempel Strömsörtomten. En påpekade att det var svårt att få till centrumkaraktär i Centrala stan eftersom det bor för lite människor i Skellefteå.

Några tyckte att vi skulle bygga fler höga hus, gärna söder om älven för att inte skugga något annat än vatten, medan någon tyckte att vi max skulle bygga max 5 våningar.

Några pratade om bostäder anpassade både för ålder, livsstil och plånbok. Detta med fokus på seniorer och ungdomar.

Förbättra kollektivtrafiken (38)

När det gällde kollektivtrafiken tryckte ungdomarna mest på kostnaderna, att det är för dyrt.

Det representerar egentligen den stora massan ganska väl

då man i stort pratade om priser, turtäthet under dygnets alla timmar och genomgående busslinjer. Några tyckte att studenter och pensionärer skulle få rabatt.

Några pratade om vikten av ett fungerande resecentrum/busstation.

Några lite mer specifika synpunkter var att upprätta digitala turskyltar vid busshållplatserna, att bussarna skulle prioriteras på Kanalgatan, mellan Stationsgatan och Hörnellgatan, att bussarna kunde få en ny färg osv.

Minska biltrafiken (34)

Två under 25 år tyckte att det skulle vara mindre biltrafik i centrum och fler farthinder i stan. Vad gäller biltrafiken så kom det in många platsspecifika synpunkter om den. Man tyckte bland annat att Trädgårdsgatan, Hörnellgatan, del av Strandgatan och Kanalgatan kunde stängas av för biltrafik, hela eller delar av året. Skeppargatan kunde enkelriktas och några tyckte att Kanalgatan kunde begränsas för genomfartstrafik. Övergripande synpunkter var att biltrafiken skulle minska i centrum. Och någon tyckte att biltrafiken kunde dras om utanför centrum.

Någon tyckte att hela staden skulle göras om till en gå-zon eller att biltrafik skulle ske på de gåendes villkor. Någon ville att vi skulle skapa cykelparkering på bekostnad av bilparkering.

Fler sittplatser (29)

Detta var också ett av de områden som ungdomar mellan 16-25 år tyckte mycket kring. 1/3 av alla synpunkter kom från den yngre generationen. Man vill att det ska finnas fler sittplatser inom- och utomhus.

Mer specifika synpunkter handlade om sittplatser med bord, bänkar i affärer som äldre kan vila på, sittplatser för alla, i stadens köpcenter, sittplatser vid lekparken (tåget). Någon tyckte också att det kunde finnas mer sittplatser längs Nygatan.

Utveckla grönskan (29)

Tre personer mellan 16-25 år ville se mer grönska och träd i stadskärnan, varav en tyckte att CK-parkeringen skulle göras om till park.

Många av de synpunkter som kom in var av mer övergripande slag där man efterfrågade mer grönska i form av gräsmattor, blommor, planteringar och träd. Någon ville också se mer odling och grönt på outnyttjade ytor och att kommunen skulle kunna öppna icke-privatiserade grönområden i stan.

Mer platsspecifika synpunkter handlade om att torget kunde bli mer grönt, att vi ska ta tillvara det gröna och förstärka stråken mot det nya resecentrumet. Man ville som tidigare nämnts också göra om Kanalgatan till ett grönt stråk i stadskärnan.

En synpunkt handlade om att lösa en konflikt där man ville att kommun och näringsidkare skulle bli överens om träden på torget.

Älven (29)

En av ungdomarna tyckte som tidigare nämnts att man skulle placera en restaurang vid älven, som skulle vara formad som en hockeyklubb.

Skellefteborna talar om älven som stadens framsida och att vi borde vinkla staden dit. Det är en attraktiv miljö och man vill se en fortsatt utveckling av läget. Med fler aktiviteter, fler bryggor och funktioner såsom boule, konst och volleyboll.

Någon efterfrågar fler stegar ned till vattnet från bryggorna samt en småbåtssmarina nedanför Campus. Några tyckte att vattenspel, belysning och fontäner borde pryda älven mer.

Det finns också tankar på fler byggnationer vid älven med byggnader med fler våningar söder om älven. Den något kontroversiella och konstgjorda stadsholmen kom på tal, med förslag om att bygga kulturhuset där.

Parkeringar (28)

Två synpunkter från ungdomar 16-25 år. En ville ha mer parkeringsplatser och en tyckte CK-parkeringen skulle göras om till park.

Många pratade om lokalisering för parkeringar i Centrala stan. Några föreslog parkeringar i utkanten av stadskärnan och att parkeringarna skulle vara yteffektiva. Man ville se strategiska lägen på dessa med närhet till cykel. Parkeringarna skulle vara tillgängliga för de med behov.

Några pratade också om kostnader kring parkeringar, där majoriteten tyckte att Skellefteå kommun skulle införa gratis parkering eller P-skiva.

Några ville se mer parkeringar och tyckte att det skulle vara dåligt om vi tog bort parkeringsplatser i centrum.

Någon efterfrågade också en ny parkeringsnorm både för bil och cykelparkering.

Fler broar (26)

Det var många som ville prata om den omtalade centrumbron under dessa dialoger, men vi kommer inte att sammanfatta dessa synpunkter här med anledning av folkomröstningens resultat.

Det bör dock nämnas att nästan alla synpunkter handlade om centrumbron i det då gällande läget, någon enstaka person pratade mer generellt om kopplingarna över älven och att det behövdes fler sådana.

Nya trafiklösningar (26)

En ungdom mellan 16-25 år tyckte att det var sega rödlys på E4.

Många talade om E4 och lyfte lite olika förslag på hur Trafikverket kan göra för att förbättra trafikflödet. Någon tyckte att fler körfält skulle till medan någon tyckte att en cirkulationsplats och gata i flera våningar skulle vara bra. Någon tyckte att vi skulle förbjuda högersväng mot Storgatan och Kanalgatan och någon tyckte att Trafikverket skulle minska antal korsningar. Ett par stycken pratade också om kopplingar och övergångar över E4 i form av gångbroar eller tunnlar.

En person föreslog också fler gångtunnlar under järnvägen.

Några hade även här synpunkter på centrumbron.

Två ville se parkbron som gång- och cykelbro och en tyckte att den skulle dubbelriktas.

Någon tyckte att Södra och Norra Järnvägsgatan skulle grävas ned under jord.

Gör om Kanalgatan (25)

En ungdom mellan 16-25 år tyckte att det var svårt att hitta på Kanalgatan om man kom till Skellefteå som turist.

Några pratade om att de vill se en minskning av trafiken på Kanalgatan eller att prioriterade trafikslag bör vara cykel och buss.

Det finns tankar om gångbroar, både i Kanalgatans förlängning över E4 samt mellan torget och busstationen.

Man pratade om mer grönska längs Kanalgatan (som tidigare nämnts) och att ta tillbaka kanalen längs gatan. Med det föreslogs också att parkeringarna skulle försvinna och en cykelbana anläggas mitt i gatan.

Någon tyckte att Kanalgatan skulle kunna byggas i tunnel under jord. Det finns önskemål om att minska Kanalgatans barriäreffekt i stadsdelen, främst mellan torget och busstationen och att dessa ska bindas samman på ett bättre sätt.

Resecentrum (25)

På samma sätt som torget har busstationen varit föremål för diskussion under många år.

En ungdom mellan 16-25 tyckte att busstationen skulle renoveras.

Mer övergripande åsikter om busstationen och ett framtida resecentrum handlar om att det behövs och att kommunen borde prioritera detta. Någon tyckte att det skulle synkroniseras med byggandet av kulturhuset.

Vad gäller placering och utförande så vill några se att busstationen är kvar på nuvarande plats (där det planerade kulturhuset ska ligga). Någon tyckte att resecentrumet skulle ligga norr om kvarteret Perseus och någon tyckte att det borde ligga på gamla mejeritomten. En annan synpunkt var att kommunen borde förbereda för Norrbottenbanan redan nu, i samband med kulturhusbyggnationerna.

Övriga synpunkter var att ta bort gångtunneln under järnvägen då man vill se genomgången genom resecentrum, inomhus. Någon pratade om servicen som ska finnas med bussvärdar, bra infotavlor och så vidare.

Synpunkter under övriga teman som tillgodosätts

Nedan listas några av de synpunkter som kom in under dialogen. De som är på gång eller redan genomförda markeras som tidigare med ett turkost streck i marginalen medan det som fått ligga som underlag i planen markeras med ett orange streck. Många av de synpunkter som kommit in är återkommande under flera teman, men här redovisas de bara under ett även fast de kanske varit med flera gånger under samma tema eller fler.

Stadsparken (24)

- Stadsparken - mer årtidsbetonad plantering.
- Byt ut rören i statyn "Johanna i parken" så att det blir bättre fart på vattnet.
- Gör Stadsparken mer öppen.
- Bättre belysning i Stadsparken så det är tryggt att gå där på kvällen.
- Gör inte Stadsparken till en utställningspark utan levande som man vågar använda.
- En enklare cafébyggnad i parken (Möjlighet finns men exploatör behövs).
- Bygg trevliga café- och serveringslokaler vid Stadsparken eller bryggbacken.
- Kapa de gamla träden i parken och plantera låga växter.
- Skulpturer på kända författare och företagare i stadsparken.
- Fyll parken med aktiviteter som boulebana, kubbplan etc. (volleyboll, gräsytor, kubb kan lånas i stadshuset).
- Större park.
- Fullfölj planen med älvbrinken och Stadsparken.
- Ledstråk vid Stadsparkens ombyggnation.

Vintern (23)

- Tänk på de olika årstiderna när vi ska göra staden levande hela året.
- Mer fasadbelysning på byggnader i stan för att göra den ljusare vintertid.
- Fler mötesplatser. Spola is på vintern någonstans så vi får en skridskobana centralt (Nordanå 2013).
- Planera parker och gaturum så att dessa även är tilltalande och funktionella vintertid.

Förbättra för fotgängare (23)

- Tydlig markering för cykling och gående på gågatan.
- Gör Trädgårdsgatan till gågata.
- Skapa ett gaturum som inbjuder till gång- och cykel.
- Prioritera kollektivtrafiken och fotgängare.
- Inbjudande entréer till centrum främst till fots.
- Biltrafik på gåendes villkor i centrum.

Mera nöjen (21)

- Gör torget mer levande på kvällarna.
- Skapa rum för aktiviteter (återkommande) året om.

Tillgänglighet (21)

- Tänk på personer med funktionsnedsättning vid utformningen av gatumiljöerna.
- Det måste vara smidigt att ta bilen till och från stan även i framtiden.
- Naturliga ledstråk är de bästa som finns (trottoarkanter, gräskanter) för personer nedsatt syn.

Arkitektur (20)

- Se möjligheterna i takterasser och takträdgårdar vid nybygge.

- Lyft fram äldre arkitektur i en mix med den nya.

Bättre mötesplatser (16)

- Speakers corner.
- Konsumtionsfria mötesplatser för alla åldrar.
- Naturliga mötesplatser (skapa ett "lilla torg" vid Odenplatsen).
- Tydliga noder/målpunkter.
- Målpunkter utefter gatorna.

Mer kultur (14)

- Biblioteket in i centrum.
- Bra mix med handel, restauranger, kultur, och arbetsplatser.
- Ökat kultur/konstutbud utomhus.

Ge plats för människor (11)

- Liv och rörelse (året/dygnet runt).
- Folkliv.
- Levande centrum.

Inte fler broar (11)

- Bygg inte centrumbron.

Vatten i stadsrummet (10)

- Lyft fram och ta tillvara det dagvatten som skapas.

Flytta E4 (9)

- Flytta E4 utanför stan.

Södertorg (8)

- Utveckla torget på Sörböle.
- Södertorg kan inte konkurrera med centrum. Måste finna annan nisch.

Koppla ihop med övriga staden (3)

- Kopplingen till centrum.

Mitt i stan & Drömstad i FÖP

I dialogerna fick kommunen in många bra synpunkter och idéer. De som arbetsgruppen valt att arbeta vidare med sammanfattas nedan:

- Torget ska bjuda in till liv och rörelse, fler aktiviteter både dag- och kvällstid.
- Tydligare noder i nord-sydlig riktning är viktiga. Det ska kännas att man är i centrum. Centrala stan ska karaktäriseras av tydliga rörelsestråk. Kanalgatan och koppling mot resecentrum är några sådana.
- Centrala stan delas in i olika inriktning vad gäller gestaltning. Det ska vara tydligt (visuellt) att man är i centrum.
- Centrala stan ges tydliga rörelsestråk.
- I Centrala stan ska gaturummet kännas trevligt och stadsmässigt. Det gäller även på södra sidan älven.
- I Centrala stan är det viktigt med mer med belysning på gator, hus och torg. Vinterbelysningen är viktig.
- Möblering av sittbänkar, papperskorvar osv kan ses över. Centrum ska hållas rent och fräscht.
- Konstnärlig utmyckning.
- Gröna stråk är viktiga för stadsbilden både för känslan av platsen och för ekosystemtjänster. Centrala stan kan bli en grönare stadsdel med en kanal på Kanalgatan.
- Småskaligheten i Centrala stan kan utvecklas utifrån stadens egna förutsättningar.
- Samarbete med näringsliv och fastighetsägare kan utvecklas för att skapa förståelse hur alla kan bidra till en mer levande stad (genom exempelvis bankers och restaurangers lokalisering).
- Ett väl fungerande resecentrum norr om kvarteret Perseus.
- Fler butiker i gatuplan är viktiga samt entréer mot gatan för mer stadsliv.
- Gång- och cykeltrafikanter prioriteras i Centrala stan med fler cykelparkeringar i strategiska lägen och tydliga cykelstråk för bättre flöden. Biltrafiken ska minska på vissa platser i stadsdelen.
- Gestaltning av gaturummet är viktigt för att tydliggöra hur trafikanterna ska förhålla sig i gatan. Det kan ske genom enkelriktning eller avstängning av gator, ge plats för fler cykelbanor.
- Planera för gång- och cykel på parkbron.
- Möjliggöra för byggnation av fler bostäder och ungdomsbostäder.
- Förtäta Centrala stan och bygg bort tomrum.
- Hitta strategiska lägen på bilparkeringar, gärna i utkanten av stadskärnan, med cykelparkeringar inom korta avstånd. Parkeringarna ska vara yteffektiva.
- Skapa en ny parkeringsnorm för bil och cykel.
- Minska Kanalgatans barriäreffekt i stadsdelen, främst mellan torget, kulturhuset och resecentrum.

Skellefteå 2030 (2014)

Skellefteå 2030 är det största gemensamma framtidsarbete som genomförts i Skellefteå och över 900 personer deltog i de framtidsworkshoppar som ägde rum runt om i Skellefteå. I öppna och uppsökande möten diskuterades fokusområden och prioriteringar för framtiden. Strategin och mer info kring den kan läsas i sin helhet på www.skelleftea2030.se

Hur berör dialogen för 2030 FÖP Centrala stan?

Mötena resulterade i en stor mängd kommentarer och synpunkter kring hur kommunen ska kunna utvecklas och växa för att nå de mål som satts upp. Många av de synpunkter som kommit in vid de olika träffarna runt om i kommunen har också handlat om specifika sakfrågor som berört redan existerande verksamheter, eller att de har varit mer plats-specifika. Att ta tillvara synpunkter från dialogen för 2030 i arbetet med FÖP Centrala stan är ett sätt att förvalta vad Skellefteborna tyckt lite mer i detalj. Det som föll utanför ramen för den övergripande utvecklingsstrategin lever fortfarande vidare i dokument som dessa.

De två fokusområden där samtalsledarna upplevde att allra mest synpunkter kom in var Levnadsmiljö & upplevelser och Grundläggande service som båda diskuterades flitigt under framtidsworkshopparna. Inom fokusområdena Kommunikation och Kompetens & sysselsättning lyftes också många intressanta utvecklingsmöjligheter fram även om dessa områden inte uppfattades diskuteras i lika stor utsträckning som de två förstnämnda. Det fokusområde som berör FÖP Centrala stan mest, genom specifika synpunkter, är Levnadsmiljö och upplevelser samt Kommunikation. Under Kompetens och sysselsättning inkom många synpunkter som handlade om den privata sektorn och frågor som ej går att lösa i FÖP. Vi kommer därför inte att gå in på synpunkterna här men hänvisar till hemsidan om det är intressant att ta del av det materialet.

Kommentarer och synpunkter som berör stadsdelen Centrala stan redovisas i sin korthet här.

Röster från deltagare vid framtidsworkshops

Grundläggande service

Grundläggande för att både företag och människor ska växa och utvecklas är tillgången till service av olika slag, såväl privat som offentlig. Med privat grundläggande service menas till exempel tillgång till drivmedel, dagligvaror, telefoni, banktjänster, postservice, apotekstjänster med mera. Offentlig service som vård, omsorg, sjukvård, skola, förskola, arbetsförmedling och försäkringskassa spelar också stor roll i människors och organisationers vardag. Den här typen av service krävs idag av många för att en plats ska uppfattas som attraktiv att bo och verka i.

”Fler öppna förskolor, bra sätt att skapa kontakter och gemenskap”.

”Det är stor brist på lokaler för handlare.”

”Jobba mer på att möta ungdomar på sina arenor.”

”Mer platser där utrikesfödda kan möta inrikesfödda för att naturligt kunna lära sig det svenska språket.”

”Gratis parkering, så som i Piteå eller Arvidsjaur vore ju inte så dumt. Skulle kanske kunna bidra till ökad handel i centrum.”

”Kommunikationer i innerstan finns inte. Skapar problem att ta sig fram utan bil.”

Kommunikationer

Människor reser allt mer, både i arbetet och på fritiden. Näringslivets behov av transporter ökar dessutom stadigt. Ett hållbart och väl utbyggt rese- och transportsystem är centralt för ett attraktivt och väl fungerande Skellefteå. Med kommunikationer menas infrastruktur som väg, järnväg, hamn, flyg, gång- och cykelbanor och tillgång till datatrafik, men även olika transportmedel som kollektivtrafik.

I diskussionerna kring kommunikationer höjs röster för att Norrbottenbanan måste byggas för näringslivets, pendlarnas och turismens skull. Det är en av de enskilt viktigaste

frågorna för tillväxten.

Skellefteå behöver även ett bra resecentrum och utökad kollektivtrafik i hela kommunen med tätare avgångar bättre anpassade till människors behov. Satsa på busstrafiken och gör det billigare att åka kollektivt.

”Vi cyklar allt mer och cykelvägar bör därför förbättras, byggas ut och göras säkrare i hela kommunen.”

”All tung trafik borde ledas om från centrala Skellefteå och biltrafik hållas till ett minimum. Samtidigt efterfrågas fler och billigare parkeringsmöjligheter i centrum.”

”Använd ett bättre genusperspektiv i allt – snöröjningen till exempel.”

Levnadsmiljö & Upplevelser

Livsmiljö, boende och upplevelser får allt större betydelse i människors liv. Från att tidigare generationer främst sökt sig till platser där det finns arbete är det idag viktigt för många att hitta en bra livsmiljö, ett fint boende och ett varierat fritids- och kulturutbud. Till livsmiljö räknar vi även saker som trygghet, trivsel på allmänna ytor, barn och ungas delaktighet i samhället, mötesplatser, handel och nöjen. I Skellefteå har vi goda förutsättningar för trygga och varierande levnadsmiljöer, boende och upplevelser. Detta kapitel har mest synpunkter som berör Centrala stan FÖP. De redovisas lite mer ingående nedan.

”Stadskärnan borde göras vackrare med mindre ”stängda” fasader och inga tomma lokaler.”

Bostäder

Skellefteå kommun har bostadsbrist och under dialogen kom det bland annat fram att kommunen bör tänka nytt och hitta enklare mer flexibla och billigare sätt att bygga. Billiga lägenheter till yngre och äldre efterfrågas. Många olika attraktiva miljöer finns i kommunen. Skellefteborna vill att vi ska bygga mer vid kust och älv. Nya typer av boenden efterfrågas, till exempel mera livsstilsbaserade boenden för äldre.

Livsmiljöer

Skellefteborna tycker att vi ska framhäva de goda livsmiljöer som finns i kommunen. Lyft fram skillnaderna mellan storstaden och småstaden. I Skellefteå finns bra fritidsmöjligheter och möjlighet till en livsstil som skiljer sig i viss mån mot den i en storstad. Vi har en småskalighet med närhet till det mesta. Skellefteå erbjuder ett lugnare tempo och här är andra värden än storstadens viktigare. Det är nära till vatten och rekreation. Människor har råd och potentiellt även mera tid att uppleva mer här än i större städer. Vi har goda möjligheter förverkliga olika typer av livsstilar. Skellefteå är bra för familjelivet och det är tydligt att många vill att vi ska satsa på ungdomarna.

Många pratade om trygghet och kommunen upplevs trygg på många platser. Säkra trafiklösningar lyfts fram.

Förhållande mellan stad och land lyfts fram som en attitydfråga. Vi måste se samspelet mellan dem och hur de är beroende av varandra. Några efterfrågar tydligare prioriteringar där en del menar att centralorten bör prioriteras först och andra menar att den prioriteras för högt idag.

Man vill se en kravcertifiering av Skellefteå kommun där alternativa energikällor används. Luftmiljön kan förbättras genom mindre avgaser.

Upplevelser

Skellefteborna efterfrågar en bredd av upplevelser och aktiviteter med mer arrangemang och upplevelser, kvällsöppna aktiviteter. Aktiviteter efterfrågas både vinter och sommar. Bredd i fritidsutbud skapar attraktivt samhälle.

Man pratar också mycket om ungdomar, sport och föreningsliv. Dessa är viktiga för kommunen och samverkan mellan föreningar. Idrott och föreningsliv kan skapa integration. Föreningsliv skapar mötesplatser. Skellefteå har ett brett och starkt föreningsliv och det är centralt för ett levande attraktivt samhälle. Föreningslivet är mer än idrott. Bredd i kulturen med fler arenor för kultur och eget skapande. Skellefteå kan bli bättre på att lyfta fram kulturens värde. Kulturen tilltalar unga.

Attraktiv stad

Återkommande ord i 2030-dialogen under temat attraktiv stad är:

- Levande stadskärna viktigt.
- Mer utbud. Saluhall. Klädbibliotek. Övriga aktiviteter. Puls. Dynamik. Fyll luckor. Mera nattliv. Studentliv. Allsång. Restauranger, variation. kvällsaktiviteter. Teställen. Kvällsöppna caféer. Casino.
- Utbudet bör riktas mer mot kvinnor mellan 20-40 år. Satsa mer på kvinnor och tjejer.
- Utbudet för unga och barn bör ses över.
- Gymnasieelever efterfrågar större nöjesutbud. Mera liv. Fritidsgårdar och disco för unga.
- Fungerande kollektivtrafik till olika aktiviteter.
- Föreningslivet skapar sammanhang och gemenskap. Grund för nya idéer. Uppmuntra och stärk engagemang. Rekrytera unga.
- Högstadierelev prioriterar utveckling inom sport och fritidsmöjligheter.
- Levande kulturhus som sticker ut, en gränsöverskridande mötesplats (Konst. Scen. Teater. Bibliotek)
- Låt älven ”leva upp”.

Fysisk miljö

Stadskärnan

Många tycker att vi ska nyttja älvbrinken mer.

Man talar om en levande och vacker stad och det är viktigt att det inte står tomma lokaler centralt. Man vill se mindre ”stängda fasader” och att vi ska satsa på lokaler i bottenplan då det uppmuntrar till liv och rörelse på gatorna. Uteserveringar. Caféer. Restauranger. Det sociala livet ska synas på gatorna.

Några lyfter centrum som hjärtat av Skellefteå och att torget behöver uppdateras och snyggas till. Fler aktiviteter bör anordnas på torget och mer detaljer som efterfrågas är toaletter, träd och park. Parkeringar och sittplatser är också återkommande detaljer som efterfrågas. Gymnasieungdo-

mar prioriterar stadsmiljön. Det verkar vara en kulturförändring på gång.

Mötesplatser

Många av Skellefteborna vill se fler och utvecklade mötesplatser runt om i kommunen. Året runt. I stadskärnan efterfrågas varma mötesplatser. Några tycker det är viktigt med spontana mötesplatser utomhus som inte är institutionaliserade mötesplatser. Några menar också att vi ska prioritera mötesplatser för olika typer av aktiviteter. Det ska finnas plats för planerade och oplanerade möten. Några vill underlätta för möten mellan unga och gamla, möten som skapar en bättre integration. Mötesplatser är viktigt för unga. Kommunen uppmuntras att tänka enkelt.

”Föreningslokaler. Fritidsgårdar. Idrottsanläggningar mötesplatser. Mötesplatser vid kust och älv. Gör gatorna till mötesplatser”.

Sammanfattning

Skellefteå 2030 i FÖP

Många av de synpunkter och idéer som kom fram under dialogen för Skellefteå 2030 var av övergripande natur eftersom dialogen berörde kommunen i helhet. Trots detta finns det några mer detaljerade tankar kring Centrala stan:

- Skellefteå kommun ska sätta människorna i fokus när staden planeras.
- I Centrala stan ska det sociala livet synas på gatorna. Det är viktigt att planera för lokaler i bottenplan då det uppmuntrar till liv och rörelse på gatorna. Gatorna är en naturlig plats för möten.
- Centrala stan ska vara familjevänligt och ungdomar ska ha en given plats i det offentliga rummet.
- Planen ska möjliggöra för ett bredare utbud oavsett etnisk tillhörighet, kön eller ålder. Centrala stan ska vara en öppen stadsdel som inbjuder till möten för våra invånare.
- Centrala stan är en plats för spontana möten.
- Skellefteå kommun behöver ett bra resecentrum.

Allmänna platser, fysisk miljö

Skellefteborna efterfrågar inbjudande offentliga miljöer såsom parker, grönområden, gator. Man vill även att kommunen ska marknadsföra planer för förändring i den fysiska miljön. Vi ska visa att och när det händer saker. Några vill se mer färg och bättre underhåll på fastigheter. Det lyfts som viktigt för intrycket av en plats.

Man vill även att kommunen och fastighetsägare ska arbeta för att bevara gamla fina hus. Nya användningsområden för tomma hus.

Fastighetsägare uppmuntras att rensa/lyfta fram platser nära vatten och tillgängliggör kust och älv.

”Lekparker, tänk Louisiana i Köpenhamn”.

Folkinitiativet mot centrumbro (2014)

I december 2013 beslutade kommunfullmäktige i Skellefteå att genomföra en rådgivande folkomröstning om byggande av en ny centrumbro. Detta med anledning av att folkinitiativet Intressegruppen Centrumbro samlat in 6 213 namnunderskrifter för att få till stånd en folkomröstning i frågan.

Kommunallagen ger sedan år 1977 fullmäktige möjligheter att utlysa folkomröstning i en fråga. Det kan handla om frågor där det är viktigt för de folkvalda att veta hur starkt stöd som olika alternativa förslag har bland invånarna innan de fattar sitt beslut.

Sedan den 1 januari 2011 gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstningar i kommuner och landsting i syfte att det ska bli lättare att få till stånd en folkomröstning.

Kraven på stöd för ett initiativ och regelverket har också preciserats.

- Initiativet måste undertecknas av minst tio procent av de röstberättigande invånarna i kommunen eller landstinget.
- Namnen måste samlas in under en tidsrymd om sex månader innan de lämnas in och för förteckningen ska innehålla undertecknarnas namnteckning med datum för undertecknande, namnförtydligande, personnummer och adress.
- Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan att fullmäktige kan besluta om den.
- Om en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av ledamöterna anser att det är olämpligt att genomföra en folkomröstning så kan de stoppa denna.

Sammanfattning

Ja eller nej till centrumbro?

Söndagen den 25 maj 2014 genomfördes därför en rådgivande folkomröstning i Skellefteå kommun om byggandet av en ny centrumbro. Valdeltagandet var över 50 % och en klar majoritet röstade nej till en ny bro. Socialdemokraterna drog därefter tillbaka förslaget om att bron skulle byggas.

Medborgarförslag (2011-2015)

Alla som är folkbokförda i kommunen har rätt att lämna in egna förslag till kommunen. Ett medborgarförslag kan gälla allt som handlar om kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för, till exempel planering. Flera förslag som rör den fördjupade översiktsplanen har kommit in till arbetsgruppen.

Nedan redovisas de förslag som arbetsgruppen mottagit i korthet (förslag om kulturhuset har inte räknats in i dessa medborgarförslag). Sedan gör vi en sammanfattning av de medborgarförslag som kommit in och behandlats sedan 2011. Här sammanfattas och redovisas också förslag från ungdomsfullmäktige som mottagits av kommunstyrelsen.

Många av medborgarförslagen besvaras och behandlas direkt i den nämnd de berör. Några förslag berör dock pågående utredningar och vidarebefordras därför vidare till olika arbetsgrupper i kommunen. Projektgruppen för FÖP Centrala stan har mottagit 15 medborgarförslag för bemötande. Svar till respektive förslagsställare kommer att levereras i enskilda skrivelser. Här redovisas enbart vilka förslag som påverkat planens utformning.

Sedan år 2011 har kommunen tagit emot 381 medborgarförslag totalt. Antalet har ökat stadigt varje år.

- År 2011 – 22 totalt varav 7 Centrala stan (32 %)
- År 2012 – 53 totalt varav 7 Centrala stan (13 %)
- År 2013 – 99 totalt varav 10 Centrala stan (10 %)
- År 2014 – 207 totalt varav 21 Centrala stan (10 %)
- År 2015 – 116 (oktober) varav 6 Centrala stan (5 %)

Sedan 2013 har det inkommit 67 förslag till kommunstyrelsen från ungdomsfullmäktige. 22 av dessa berör FÖP Centrala stan och det utgör ca 34 % av alla synpunkter.

- År 2013 – 37 totalt varav 14 Centrala stan (39 %)
- År 2014 – 13 totalt varav 4 Centrala stan (30 %)
- År 2015 – 13 (oktober) varav 4 Centrala stan (30%)

Medborgarförslag som vidarebefordrats till arbetsgruppen – inkl ungdomsfullmäktige.

Gör torget vackrare (ungdomsfullmäktige 2013)

Förslagsställaren tycker att torget är grått och tråkigt och vill ha ett trevligare torg med mer parkliknande utseende. Önskemålet är fler blommor och frodigare träd.

Kommunstyrelsens beslut: Förslaget lämnas till projektgruppen för Centrala stan och torgetutredningen.

Gör torget mysigare (ungdomsfullmäktige 2013)

Förslagsställaren anser att torget är grått och trist och menar att det är en betongplatta som fylls med kebebstånd, vars kablar är lätta att snubbla på. Förslagsställaren vill se en satsning med fler sittplatser, utecafé, mer växter, träd, blommor och bättre belysning. Torget i sin nuvarande form ger en negativ syn på staden.

Kommunstyrelsens beslut: Förslaget lämnas till projektgruppen för Centrala stan och torgetutredningen.

Fler sittplatser inomhus i centrum (ungdomsfullmäktige 2013)

Förslagsställaren efterfrågar fler sittplatser inomhus i centrala Skellefteå. Det är brist på sådana när det blir väntetid eller då man behöver vila sig. Många sätter sig då i trappor, provhytter och på toaletter för att det inte finns något alternativ. Förslagsställaren tycker att kommunen ska tänka på gamla och sjuka.

Kommunstyrelsens beslut: Förslaget lämnas till projektgruppen för Centrala stan.

Fler bänkar på Vintergatan och Citykompaniet (ungdomsfullmäktige 2013)

Förslagsställaren anser att det behövs bänkar att sitta på i Vintergatan och Citykompaniet. Denne menar att det finns många som av varierande skäl vill sitta ned när man handlar eller väntar. Om man vill sätta sig ned någonstans så menar förslagsställaren att vakter kommer och avhyser. Förslagsställaren menar vidare att om folk får möjlighet att vila sina krafter, orkar de gå på stan längre och då köper folk mer på affärerna.

Kommunstyrelsens beslut: Förslaget lämnas till projektgruppen för Centrala stan.

Fler caféer i centrum (ungdomsfullmäktige 2013)

Föreslagsställaren vill se fler caféer i Skellefteå. Några förslag på lokalisering ges; Mattaffären vid busstorget, platsen utanför ICA-torget, nere i CK och i lokalerna för gamla DUKA (nuvarande Espresso house). Förslagsställaren önskar också längre öppettider och fler uteserveringar på vår, sommar och höst. Det kan underlättas med parasoll, heaters och lounge-möbler.

Kommunstyrelsens beslut: Förslaget lämnas till projektgruppen för Centrala stan.

Synpunkter på trafikstrategi från referensgrupp med fastighetsägare och handlare (juni 2015).

Referensgruppen känner en oro för sina verksamheter om kommunen väljer att stänga av parkbron för biltrafik. De hänvisar till den tuffa konkurrens som uppkommit med en ökande externhandel och E-handel och menar att om centrumhandeln ska kunna stå upp mot denna konkurrens så bör kommunen i utvecklingen av Centrala stan stärka kommunikationerna för alla trafikslag till centrumkärnan.

Referensgruppen föreslår att kommunen, istället för att stänga av Parkbron för biltrafik, ska testa en förtätning av busstrafiken så den anpassas för de som arbetar och besöker stadskärnan. De vill se ett samspel mellan bortträngningen av bilar i staden och förtätningstakten, tillväxten av kollektivtrafik, och tillförandet av angoringspunkter såsom parkeringsgarage. De hänvisar vidare till vår långa vinter och att cykeln, under denna tid, inte är ett alternativ för många Skelleftebor.

Bygg kanal och strövområde längs Kanalgatan (2/14)

Förslagsställaren tycker att Skellefteå kommun, i samband med planeringsarbetet av det nya kulturhuset, bör planera för en öppen kanal längs hela Kanalgatan och som kan utmynna i boströmsbäcken vid Norranhuset. Förslagsställaren är positiv till att kommunen under en längre tid har satsat på en vacker natur kring älvbrinken, men vill lyfta att det nu är dags att ta itu med den inre stadsdelen kring torg, busstorg och huvudgata.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan och trafikstrategi. Förslaget föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Bygg glastak över all uppvärmd utomhusyta i centrum (34/14)

I ett medborgarförslag föreslås att all uppvärmd utomhusyta i centrala Skellefteå ska förses med glastak. Området som pekas ut är gågatan från E4 till parkeringshuset Ekorren samt Trädgårdsgatan mellan korsningarna med Storgatan och Kanalgatan inklusive torget.

Förslagsställaren ser stora vinster både utifrån arbetet med Skellefteå 2030 och arbetet med ett attraktivt centrum. Några av vinsterna förväntas vara möjligheter till större butiksyta utan ökad bebyggelse, möjlighet att bygga ihop torget och kulturhuset, möjlighet att skapa en stor scen för åretruntbruk. Dessutom kan en attraktiv design och ljussättning göra platsen till en sevärdhet och turistmagnet i sig.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för Centrala stan. Skrivelsen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Flytta konstverket Lyftet från torget ner mot älven (38/14)

Förslagsställaren har en önskan om att fontänskulpturen "Lyftet" ska flyttas till älven där kaktusodlingen är. Motiveringen är att verket skulle komma mer till sin rätt där.

Kulturnämndens beslut: Förslaget om flytt till Stadsparken har fått avslag.

Bygg två broar som sticker ut och drar till sig uppmärksamhet (101/14)

Förslagsställaren föreslår att kommunen ska bygga två broar som sticker ut och drar till sig uppmärksamhet; en bro uppströms som ansluter till Klockarbergsvägen, och en om- och utbyggnad av Parkbron så att det på var sida blir plast för små butiker, små lägenheter, marknadsstånd och så vidare.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan och föranleder med det ingen ytterligare åtgärd.

Öppna Parkbron för biltrafik i båda riktningarna samt gör en gång- och cykelbana under bron (102/14)

Förslagsställaren föreslår att kommunen ska öppna upp Parkbron för biltrafik i båda riktningarna, och bygga en gång- och cykelbro under Parkbron, gärna inglasad ungefär som gångbron mellan Morellstigen och Annastigen på Erikslid.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan. Skrivelsen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Förslag på åtgärder för E4 genom centrum (103/14)

Förslagsställaren föreslår, med anledning av E4 dåliga trafikflöde och höga luftföroreningar orsakat av dagens stora mängder stopp, tomtgångskörningar och accelerationer längs den centrala sträckan, en alternativ lösning för ombyggnation av E4. Förslaget omfattar såväl gång- och cykel-

tunnlar som återställning av avfartsfiler. Förslaget beskriver en ombyggnad av befintlig E4-sträckning.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan.

Bygg en Y-formad gång- och cykelbro från stadsparken (105/14)

Förslagsställaren föreslår att kommunen ska bygga en Y-formad gång- och cykelbro från Stadsparken via en centralt placerad ö i älven. På den lilla ön bygger man till exempel rastplats, soldäck, gästbrygga och en mindre kiosk/café/glassbar. Förslagsställaren anser att en sådan bro skulle knyta samman de norra och södra stadsdelarna på ett trevligt, naturligt och miljövänligt sätt.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan och föranleder med det ingen ytterligare åtgärd.

Bygg en gång- och cykelbro över Skellefteälven mellan Nordanå och Sunnanå (169/14)

Förslagsställaren föreslår byggandet av en ny gång- och cykelbro över Skellefteälven mellan Nordanå och Sunnanå via öarna i älven. Två alternativa sträckningar föreslås, via Storholmen och Karl-Fredriksholmen mot Norra Grubbgatan eller alternativt via Storholmen mot Brinkvägen. Bron skulle enligt förslagsställaren bli ett attraktivt och smidigt stråk för gående och cyklister och även ge rullstolsburna tillgänglighet till öarna och älven. Två möjliga utformningar presenteras utifrån tillgängliga medel, en bredare gång- och cykelbro eller en smalare bro för gående och rullstolsburna.

Kommunstyrelsens beslut: Medborgarförslaget överlämnas till projektgruppen för fördjupad översiktsplan Centrala stan.

Medborgarförslag som redan besvarats

Nedan sammanfattas en lista på andra medborgarförslag som redan besvarats. Det är tydligt att många av invånarnas förslag till centrum handlar om trafikfrågor. Det har varit en stor fråga för Skellefteås invånare under lång tid, inte minst centrumbrons vara eller icke vara.

Här kategoriseras förslagen in under temarubriker för att ge en enklare bild av vilka ämnen som berör Skellefteborna. Vi redovisar förslagen i fallande ordning. Om det finns en turkos markering i marginalen är de genomförda/påbörjade och om det markeras med orange kommer förslaget att återkomma i planhandlingen men kanske inte i sin helhet. Om du vill läsa förslagen i sin helhet finns de i kommunens arkiv.

Broar (12)

- Bygg ny guldgul cykelbro samt renovera och dubbelrikta parkbron (32/12).
- Förbättra trafikflödet genom Skellefteå centrum utan att bygga en ny bro (9/13), kan göras genom att bredda Viktoriabron.
- Gång- och cykelbro mellan Stadshuset och Södra sidan Skellefteälven (20/13).

- Uppsnygning av Viktoriabron med mera (77/13) Målning av Viktoriabron, komplettering av bropelare.
- Placera centrumbron mellan Parkbron och Viktoriabron (81/13).
- Gör parkbron till sommarcafé (85/13).
- Riv parkbron och bygg den nya centrumbron på samma plats (15/14).
- Gör Parkbron trafikljusreglerad, inglasad med mera (134/14).
- Trafikljusreglera parkbron (12/15).
- Sätt upp vindskydd på västra sidan av Parkbron samt utökning och förstoring av ramper längs västra brosidan (16/15).
- Ändra enkelriktningen på Parkbron = tillåtet att köra ut ur stan (41/15).

Plats för möten (8)

- Skridskobana i centrum (16/10).
- Speakers corner (14/11).
- Hängmattor på offentliga platser (19/12).
- Anlägg en strand i centrala Skellefteå (53/12) (uppströms manhems kajen) (Tekniska nämnden).
- Skidspår mitt i stan mellan Myckle och Älvsbacka (63/13) (Vidarebefordrat till Fritid).
- Älvsbacka-slingan" – motionsspår på älven (7/14). En skidslinga på 2,5 kilometer mellan parkbron och älvsbackabron.
- Bygg ett utkikstorn med café invid Viktoriabrons mitt (100/14).
- Utomhusdansbana vid älvbrinken (116/14).

Förslag på aktiviteter (7)

- Uthyrning av solstolar vid älvbrinken (16/11) Mer handläggning.
- Filmvisning sommartid i älvbrinken nedanför Stadsparken (4/12) (Vidarebefordrat till filmklubben).
- Skapa en "hop on, hop off-tur" på Skellefteälven (91/13).
- Gör Pansalen och lokalerna till ett dansens hus (21/14).
- Cablepark för wakeboardåkare i Skellefteälven vid älvbrinken i centrum (123/14).
- Uthyrning av kanoter vid älvbrinken (131/14).
- Bygg en bra lekpark för barn upp till 12 år i centrum av Skellefteå (164/14) (Avslag).

Trafik (5)

- Förslag på åtgärder för E4 genom centrum.
- E4 – tunnel genom centrum (2/11).
- Stäng storgatan mellan Skeppargatan och E4 för biltrafik (5/10) (Avslag).
- Cykelbana på Nygatans gågata under kvällstid (20/11).
- Ta bort parkeringarna på Skeppargatan, delen mellan Kanalgatan och Södra järnväggsgatan (21/13).

Konst (3)

- Graffitivägg i gångtunneln mellan Södra och Norra järn-

vägsgatan (164/14).

- Sätt upp piedestaler av limträ med metallplattor och kända författare i Stadsparken med mera (6/15).
- Staty av Alvar Lindmark (ALIMAKS grundare) på busstationen (60/15).

Belysning (3)

- Lys upp centrum under vintern (14/12).
- Gör en ljuspromenad med mera (47/13).
- Lys upp parkbron (62/13).

Övrigt (5)

- Linbana mellan södra delen av centrum och Vitberget (17/11) (Avslag).
- Bättre skyltning av Skellefteås busstation (1/12).
- Parkeringshus på nuvarande parkeringar mellan järnvägen och Norra järnvägsgatan (102/14).
- Sätt ut bänkar på parkbron (107/14).
- Bygg hyreslägenheter vid älven väster om Forumssalen istället för kontorshus (51/15) (Avslag).

Medborgarförslag som besvarats från ungdomsfullmäktige

Nedan sammanfattas en lista på fler medborgarförslag som kommer från ungdomsfullmäktige. Några har redan besvarats.

Många av ungdomarna vill lyfta behovet av billigare bostäder för studenter och ungdomar. Några av förslagen har skrivits under av fler än en person, vilket syns i listan nedan. Ungdo-

marna ser liksom den äldre generationen ett behov av bättre trafiklösningar i Centrala stan och busstationen och resecentrum är föremål för några förslag. Andra återkommande förslag berör sittplatser inomhus.

Bostäder (5)

- Det borde finnas fler lägenheter för unga (2013-000160)
- Fler och billigare studentlägenheter (2013-000167)
- Fler och billigare lägenheter för ungdomar (2013-000165)
- Boende för unga (2014-000139) 8 ungdomar
- Bostäder (2015-000251) 17 ungdomar

Busstation/Resecentrum/Trafik (7)

- En ny busstation med en trevlig väntsal och eventuellt ett café (2013-000161)
- Bygg ett resecentrum (2013-000173)
- Bygg ny busstation/vänthall (2013-000182)
- Norrbotniabanan (2014-000141) 12 ungdomar
- Flytta E4 utanför stan (2014-0001142)
- Omdragning av väg E4 (2015-000252)
- Flyg och tågkommunikation (2015-000252)

Sittplatser (2)

- Fler sittplatser inomhus och i köpcentrum (2013-000141) 7 ungdomar
- Fler sittplatser i stan till bussresenärer (2015-000158)

Övrigt (2)

- Graffitivägg eller annan konst på torget (2013-000325)
- Utformning av centrum (2014-000138)

Ungdomarnas Skellefteå (2015)

Sommaren 2015 genomfördes en intervjustudie med 160 ungdomar mellan 17-20 år. Syftet var att identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas utflyttning från Skellefteå kommun och att undersöka hur ungdomarna tycker att Skellefteå kan bli en mer attraktiv plats för dem. Unga viljor och krafter behövs för att skapa framtidstro och en fortsatt utveckling av kommunen. En djupare förståelse för ungdomarnas vilja att flytta skapar större möjligheter att planera Skellefteå med ungdomarnas perspektiv i åtanke.

Syfte och frågeställning

Studiens syfte har varit att undersöka hur Skellefteå kan bli en mer attraktiv plats för ungdomar samt identifiera drivkrafterna bakom ungdomarnas vilja att flytta härifrån. Utifrån tre frågeställningar tog man fram ett enkätunderlag för att kunna genomföra telefonintervjuer med ungdomar i Skellefteå kommun:

1. Vilka är de främsta drivkrafterna bakom ungdomars utflyttning från Skellefteå?
2. Vad behöver Skellefteå göra/utveckla för att få unga människor att vilja bo här?
3. Vad anser kommunens ungdomar vara Skellefteås styrkor, vilka behöver bevaras och/eller utvecklas?

Ungdomarna som intervjuats befinner sig som tidigare nämnts i åldersspannet 17-20 år och bor eller har bott i kommunen. Förhoppningen med studien var att kunna identifiera ungdomarnas viljor och önskningar samt besvara ovan nämnda frågor för att få en tydligare bild av ungdomarnas ambitioner, drivkrafter och förväntningar på Skellefteå kommun.

I studien försökte man även att koppla svaren till kommunens utvecklingsstrategi för Skellefteå 2030 - för att skapa en länk till kommunens framtida utvecklingsarbete samt identifiera potentiella insatsområden.

Kort sammanfattning av studien

Resultatet visar att det ungdomarna saknar i Skellefteå

främst är möjligheter till vidareutbildning, bostäder, aktiviteter och arbetstillfällen. De flesta som väljer att flytta från kommunen gör det av studiesyfte. Av resultatet kan man utläsa att de främsta satsningarna bör göras på ungdomsbostäder och en utveckling av det redan existerande Campus Skellefteå för att attrahera ungdomar till kommunen. Trots brister inom dessa sektorer tycks många ungdomar anse att Skellefteå är en bra och trygg kommun att växa upp i och många av utflyttarna kan tänka sig att återvända i framtiden.

Hur redovisas resultatet här?

Eftersom studien finns dokumenterad i en rapport så kan man läsa vad ungdomarna sagt i helhet där. Några av de frågor som ungdomarna lyfter som allra viktigast (vidareutbildning, arbetstillfällen) är svåra att lösa i fördjupningen av översiktsplanen för Centrala stan. Men det kom fram en hel del andra synpunkter som kan beröra Centrala stan. De redovisas här. I studien resoneras en hel del kring varför ungdomarna svarat som det gjort medan vi här enbart visar vad de svarat.

Gymnasieungdomarnas synpunkter om Centrala stan

Aktiviteter

Resultatet av studien visar att männen är mer nöjda med utbudet av aktiviteter än vad kvinnorna i kommunen är. 39 % av männen tycker att utbudet av aktiviteter är bra medan endast 23 % av kvinnorna tycker likadant, denna trend gäller i samtliga åldersgrupper (17-20). Kvinnorna svarar även i högre grad att de inte vet hur utbudet ser ut.

Även om männen är mer nöjda än kvinnorna så tycks den generella uppfattningen vara att utbudet av aktiviteter för ungdomar inte är tillräckligt samt att många ungdomar inte är medvetna om vilka aktiviteter som finns att tillgå.

Vad gäller de olika åldersgrupperna så visar studien som att 17-åringarna är den grupp som är mest nöjd med utbudet av aktiviteter.

Sammanfattning

Medborgarförslag i FÖP

De medborgarförslag som kommer till kommunen besvaras av berörd nämnd. 15 medborgarförslag har vidarebefordrats till arbetsgruppen för FÖP Centrala stan. Vi har inte tagit med någon enskild idé eller förslag i sin helhet men många synpunkter är bra. Vi kan på samma sätt som i övriga dialoger se en helhet i vad invånarna tycker.

Ungdomarna vill se billigare och fler bostäder, busstation/resecentrum och fler sittplatser. Övriga medborgarförslag har

kretsats mycket kring broar, trafik, plats för möten, förslag på aktiviteter, trafik, konst och belysning. Många av synpunkterna arbetar kommunen redan med i någon form. Några av dem har redan genomförts vilket markerats i blått i texten.

Det vi har tagit fasta på av medborgarförslagen är att:

- Torgets och Kanalgatans gestaltning bör ses över i planarbetet.

Många av respondenterna känner en avsaknad av aktiviteter och mötesplatser som inriktar sig mer specifikt på just ungdomar och studentlivet. Utifrån deras önskemål och idéer listas några sådant som kan beröra Centrala stan:

- Visa intresse för ungdomarna, bygga bostäder för dem och gör så att det inte är så himla dyrt för dem att leva här.
- Fler ställen att gå till på kvällarna, fler aktiviteter. Kanske fler fritidsgårdar.
- Mer aktiviteter, typ paintball eller liknande som är lite mer ungdomsaktigt.
- Lugnare torg, fler bänkar och mer parkkänsla inne i stan.
- Kanske lite fler mötesplatser, typ som E4an fast även för äldre.
- Mera festivaler som Stadsfesten och Trästock.
- Det måste finnas mer typ klubbar och sånt, det finns för få ställen att vara på under kvällarna.
- Fler bostäder och en mer öppen stad som är attraktiv och då behövs det ett nytt torg, ett nytt resecentrum och helt enkelt "hotta upp" staden, göra det mer modern".
- Större utbud av till exempel krossbanor, och fler andra permanenta nöjen t.ex. nöjesparker, äventyrsbad, havsbad.

Fler mötesplatser kvällstid

Av alla respondenter är det 45 % som inte håller med om att det finns gott om mötesplatser för ungdomar på kvällarna. Skillnaderna mellan könen är små men tendensen är att kvinnorna är mindre nöjda med mötesplatser än vad männen tycks vara. Störst skillnad i statistiken hittar vi när vi jämför Skellefteå tätort med ytterområdena. I ytterområdena tycker 40 % att det finns gott om mötesplatser medan i Skellefteå tätort tycker endast 27 % detsamma.

Vad gäller åldersfördelningen så visar det sig, precis som för utbudet av aktiviteter, att 17-åringarna är mest nöjda. Det finns även en skillnad mellan ungdomar som läst studieförberedande och yrkesförberedande gymnasieutbildningar, om än den är liten. Elever som läst yrkesförberedande utbildningar tycks vara mer nöjda med utbudet av mötesplatser kvällstid.

Ordet ungdomsgård har fått betydelsen av en plats tillägnat för yngre ungdomar, där man i många fall måste ingå i ett medlemskap för att få vistas på platsen. Respondenterna menar att ungdomsgårdarna på så sätt upplevs som ett föråldrat koncept och därför inte av intresse.

Efter att ha granskat respondenternas svar går det att urskilja ett antal önskemål som understryks av flera ungdomar. Gemensamt för ett större antal respondenter är avsaknaden av en mötesplats som inte innefattar alkohol och som inte behöver vara allt för kostsam, i bästa fall gratis. Ett annat önskemål som varit tydligt är önskan om en mötesplats som riktar sig mot spelintresserade ungdomar då detta är en typ av mötesplats som är sällsynt i landet i sin helhet.

Det finns även ett stort antal ungdomar som gärna ser att Skellefteå utvecklar ett sportcenter där det finns ett varierat utbud av sporter som är tillgängligt för enskilda personer att bruka, det vill säga att tvånget att tillhöra en förening upphör.

Utöver mer café-liknande kvällsverksamheter så finns det önskemål om att etablera mer permanenta aktiviteter så som banor för motorintresserade, äventyrsbad, discgolfbanor och nöjesfält liknande Gröna lund eller Liseberg.

Från flera håll från de äldre respondenterna kom önskingar om ett större utbud av nattklubbar och barer i staden. Förslag kom om karaoke-bar och andra mer varierade typer av uteställen.

Andra typer av mötesplatser som är viktiga och som riktar sig till en bredare skara människor är de som finns i naturen, grillplatser och badplatser är exempel på sådana.

För övrigt bör det läggas mer fokus på att marknadsföra de mötesplatser som redan finns i Skellefteå, såväl inomhus- som utomhusplatser. Ett förslag är att utforma någon typ av "aktivitetsblogg" där människor i olika åldrar får skriva om verksamheter, aktiviteter och händelser som sker i kommunen.

Bo kvar

Respondenterna är eniga, Skellefteå lider av bostadsbrist. 74 % av ungdomarna håller inte med om att det är enkelt att skaffa egen bostad i Skellefteå. Endast 3 % håller med om att det är enkelt att få tag på eget boende medan 24 % har svarat att de inte vet. Dessa personer är till stor del de yngsta deltagarna i undersökningen som sannolikt ännu inte försökt hitta eget boende.

De 20-åriga ungdomarna är de som i högst utsträckning tycker att det råder en bostadsbrist, här har hela 88 % svarat nej på påståendet. Fördelningen mellan kvinnor och män skiljer sig inte mycket åt förutom att kvinnor i högre grad tycks vara missnöjda med möjligheten till egen bostad medan männen i större utsträckning svarat att de inte vet. Vad gäller skillnaden mellan ungdomarna i Skellefteå tätort och ungdomarna i ytterområdena så tycks stadsungdomarna vara mer missnöjda med bostadsmöjligheterna och ungdomarna utanför tätorten har i högre grad svarat att de inte vet.

Undersökningen visar att 35 % av Skellefteås ungdomar vill bo kvar i Skellefteå efter avslutade gymnasiestudier. Genom att granska fördelningen mellan ungdomar som studerar eller studerat yrkes- och studieförberedande gymnasieutbildningar går det att urskilja en tydlig trend. Av ungdomar som studerat studieförberedande utbildningar vill hela 77 % flytta från Skellefteå och av dessa vill 55 % flytta för att studera och 27 % vill testa någonting nytt.

Bland ungdomar som studerat yrkesförberedande utbildningar ser den procentuella fördelningen mer ljus ut då 61 % vill stanna kvar i Skellefteå och 33 % vill flytta, främst för att testa någonting nytt.

Påverka situationen själva

Det finns möjlighet för ungdomar att påverka Skellefteås utveckling. Av 160 respondenter så höll 75 av dem med om påståendet, vilket utgör en majoritet. Vi förvånades över det höga antalet ja-svar och kanske framför allt av det låga antalet som inte höll med. 43 % svarade att de ej vet och endast 11 % svarade nej. Med andra ord finns det en hel del ungdomar som tycker att de kan påverka kommunens utveckling, vilket är positivt. Samtidigt ser vi att det finns brister i information kring hur invånare och i synnerhet ungdomar kan påverka kommunens utveckling.

Butiksutbud

Shoppingstaden Skellefteå? Åtminstone för vissa. Vi frågade Skellefteås ungdomar om de var nöjda med utbudet av butiker i Skellefteå, 65 % svarade att utbudet var bra.

Resultatet visar att männen generellt sett är mer positiva än kvinnorna till butiksutbudet i Skellefteå, 72 % av männen och 58 % av kvinnorna är nöjda med utbudet.

Det finns en viss skillnad på åsikterna om utbudet mellan kvinnorna från Skellefteå tätort och kvinnorna från kommunens ytterområden, kvinnorna utanför tätorten tycks

vara mer nöjda eller framför allt mindre missnöjda. Detta är en trend som tycks gälla generellt bland ungdomarna. Ungdomarna utanför tätorten är i allmänhet mer nöjda med Skellefteås shoppingutbud än vad ungdomarna i tätorten är.

Allra nöjdast kan vi i alla fall konstatera att männen från ytterområdena är, här tycker 93 % att butiksutbudet är bra, till skillnad från unga män i tätorten där endast 51 % håller med.

Det kom fram en hel del önskemål från ungdomarna om vad de skulle vilja fanns i centrum. Bland de populäraste önskemålen fanns fler klädbutiker. Allt från specifika butiker som Monki och Zara till önskingar om mer alternativa klädbutiker med varierat utbud av stilar samt önskemål om fler märkesklädesbutiker och klädbutiker riktade till killar. Andra vanliga önskemål var fler spelrelaterade butiker, "nu när Game stänger ner". Överhuvudtaget kom en hel del önskemål kring spelrelaterade verksamheter, bland annat var lan-café ett förslag samt från flera håll önskades fler mötesplatser för spelintresserade. Övriga önskemål var fler IT-butiker, Lagerhaus, fler mötesplatser för unga, fler restauranger och kaféer etcetera.

Sammanfattning

Ungdomarnas synpunkter i FÖP

Unga viljor och krafter behövs för att skapa framtidstro och en fortsatt utveckling av kommunen.

Många av de faktorer som upplevs som viktigast ligger mer på strategisk nivå och kan inte lösas genom en fysisk plan. Därremot kan vi arbeta med de frågor som berör Centrala stan som stadsdel.

- Bygga för ungdomar.
- Skapa bättre möjligheter till att fler kvällsaktiviteter skapas.
- Lugnare torg, fler bänkar och mer parkkänsla inne i stan.

- Fler mötesplatser liknande E4an fast för äldre.
- Fler ställen att vara på under kvällarna.
- Nattklubbar och barer.
- Mer festivaler som Stadsfesten och Trästock.
- Öppen stad som är attraktiv.
- Nytt torg, nytt resecentrum.
- Mötesplatser som riktar sig till en bredare skara människor, exempelvis grillplatser och badplatser.
- Butiker.

